

DOI 10.31651/2524-2660-2019-3-211-216
ORCID 0000-0002-6739-4089

ГРИЩЕНКО Тетяна Андріївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музики і хореографії,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
e-mail: grichenko.nataly83@gmail.com

УДК 378.22.041

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИХОВАННЯ ЯК ЧИННИК ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Здійснено аналіз поняття «професійне самовиховання» і зазначено, що професійне самовиховання магістра педагогіки вищої школи є свідомою діяльністю особистості з удосконалення знань, умінь, навичок відповідно до вимог педагогічної професії, професійно-смыслового самовідношення, розвитку здібностей до професійного самовизначення й саморозвитку.

З'ясовано компонентний склад професійного самовиховання та встановлено, що важливою передумовою й водночас результатом самовиховання магістрів ПВШ є мотивація, професійно-особистісна рефлексія, здатність до пошуку особистісної оцінки власного життєвого й педагогічного досвіду.

Акцентовано увагу на рівнях професійного самовиховання і показано, що про успішність самовиховання як специфічної діяльності педагога можна говорити лише у контексті цілепо-

кладання, планування, опанування засобів самовиховання, самоконтролю, корекції.

Розглянуто низку логічно взаємозалежних і взаємозумовлених етапів роботи над собою в педагогічному процесі, розкрито сутність кожного з них.

Ключові слова: професійне самовиховання; магістри педагогіки вищої школи; педагогічна діяльність; професійне самовиховання.

Постановка проблеми. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року, Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» та ін. висунули перед закладами вищої освіти (далі ЗВО) серйозні вимоги щодо ефективної професійної підготовки

майбутнього фахівця педагогічного профілю, наголосили на важливості формування конкурентоспроможного, високоосвіченого, компетентного педагога, який має унікальні професійні знання, природні здібності, високий рівень педагогічної майстерності, прагне й досягає успіху, здатний до роботи в нових умовах. Отже, кожен майбутній викладач повинен поглянути на себе, як на особистість, критично оцінити власне «Я»-реальне, порівняти його з «Я»-ідеальним.

Сьогодні неможливо підготувати висококваліфікованих фахівців без уваги до самовиховання як одного з елементів процесу навчання у ЗВО. Воно є особливо важливим для магістра – майбутнього викладача, бо ця професія вимагає багато знань, життєвих умінь, практичних навичок, а самовиховання є саме тим «золотим ключем», який відкриває чарівні двері краси педагогічної дії» [1], потребує осмислення самого себе в соціальній реальності, пошук відповідей на життєві й професійні запитання, оцінку педагогічних ситуацій, творчості, педагогічної майстерності тощо. Зауважимо, щоб у майбутньому кваліфіковано керувати та залучати до самовиховання студентів, допомагати їм організувати та систематизувати роботу над собою, самому потрібно виявляти активність у процесі становлення та розвитку своєї особистості. Отже, актуальною стає проблема професійного самовиховання, бо саме воно є продовженням професійної освіти, уможливає формування рис та якостей, що зумовляють здійснення успішної професійної діяльності, забезпечує процеси соціалізації та професійного становлення викладача.

Ретроспективний аналіз педагогічної спадщини видатних мислителів (А. Дистервега, Я.-А. Коменського, С. Русової, Г. Сковороди, А. Макаренка, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін.) уможливив дійти висновку, що самовиховання є невід'ємною складовою професійного самовдосконалення особистості педагога, сприяє зростанню професійної майстерності, підвищенню наукового рівня, активізації педагогічної творчості, формуванню нового суспільно-культурного світогляду тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десятиліття в науковій вітчизняній та зарубіжній літературі багато уваги приділено проблемі самовиховання, професійного самовиховання, які розглядають із різних позицій. На сьогодні є багато думок сучасних учених,

науковців, дослідників щодо проблеми професійного самовиховання:

– професійне самовиховання викладачів (В. Ільчук, О. Кучерявий, Е. Панасенко, Л. Петриченко, Г. Цветкова та ін.). Так, Г. Цветкова звернула увагу на осмислення сутнісного духовного ядра й відтворення цілісного образу процесу самовдосконалення особистості як необхідної умови для забезпечення ефективної діяльності викладача вищої школи [2];

– професійне самовиховання вчителя (А. Бойко, А. Єрмоленко, С. Єлканов, В. Ковальчук та ін.). А. Бойко зазначила, що «саме за допомогою самовиховання, самопізнання, саморозвитку будь-яка людина, що обрала професію вчителя, здатна успішно самореалізуватися в педагогічній діяльності, збагатити педагогічну культуру своїми внесками» [3];

– професійне самовиховання майбутніх учителів (І. Газда, І. Зязюн, В. Іщенко, О. Кіліченко, Л. Крамущенко, І. Кривонос, Н. Мирончук, Н. Носовець та ін.), Так, І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос зазначили, що найважливішою умовою виникнення потреби в професійному самовихованні майбутнього педагога є перетворення його з об'єкта виховного впливу («Я – студент, нехай мене вчать») на суб'єкта організації власної життєдіяльності («Я – майбутній спеціаліст, готую себе до цього») [1, с. 40];

– професійне самовиховання майбутніх викладачів (О. Заболотний, С. Мішин, С. Шеверун та ін.). О. Заболотний, теоретично обґрунтувавши педагогічні умови формування дидактичної компетентності майбутніх викладачів, зазначив, що однією з умов є «систематичний розвиток мотивації магістрантів до професійно-педагогічного самовиховання» [4].

Зауважимо, що поняття «самовиховання» є актуальним для педагогічної науки тому, що процес самовиховання, як зазначили І. Трухін та О. Шпак, стає дедалі перспективнішим механізмом соціалізації сучасної людини з її високим рівнем освіти та поступовим розвитком самосвідомості [5, с. 43]. Водночас дослідники (А. Вихрущ, О. Заболотний, Н. Сідаш та ін.) підкреслили, що проблема самовиховання майбутнього викладача ЗВО не набула ґрунтовного висвітлення. Більшість майбутніх викладачів не усвідомлюють важливості проблеми особистісного зростання. За даними нашого дослідження, 56,3% магістрів педагогіки вищої школи (далі ПВШ) вважають, що аби бути фахівцем, педагогу достатньо добре вчитися, якісно викладати свій

предмет, бути щирим, позитивним, комунікабельним тощо, при цьому вони не бачать необхідність у професійній самооцінці та самовихованні. Це, так само, визначає актуальність представленої проблеми, зумовлює необхідність формування нових вимог до освіти, насамперед професійної, посилення психолого-педагогічної підготовки викладача.

Метою статті є з'ясування ролі професійного самовиховання як чинника фахової підготовки магістрів педагогіки вищої школи в умовах сучасного ЗВО, уточнення сутності цього поняття, визначення педагогічних умов організації самовиховання майбутнього викладача, а також взаємозалежних і взаємозумовлених етапів роботи над собою в педагогічному процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі ознайомлення з працями вчених, дослідників, педагогів-практиків було виявлено, що кожен науковець намагався подати власне трактування сутності поняття «професійне самовиховання», аналізуючи при цьому низку інформаційно-довідникових, наукових джерел. Отже, професійне самовиховання – це свідомо діяльність, спрямована на вдосконалення своєї особистості, згідно з вимогами професії до людини (Г. Беленька); завжди спрямована діяльність, яка мотивується внутрішнім бажанням людини вдосконалити себе, яке так само народжується в результаті суперечностей між бажаннями й можливостями (А. Бойко); свідомо діяльність, спрямована на вдосконалення своєї особистості відповідно до вимог обраної професії (Г. Мешко, Н. Носовець); систематична та свідомо діяльність людини, спрямована на саморозвиток і формування своєї базової культури (А. Подимова, В. Сластьонін).

Аналізуючи визначення науковців, зазначимо, що ключовими, у розумінні сутності поняття «професійне самовиховання», є слова «особистість», «свідомо діяльність», «удосконалення», «професія». Отже, професійне самовиховання магістра педагогіки вищої школи – це свідомо діяльність особистості щодо вдосконалення знань, умінь, навичок відповідно до вимог педагогічної професії, спрямована на становлення професійно-смыслового самовідношення, розвиток здібностей до професійного самовизначення й саморозвитку, що сприяє успішній самореалізації в педагогічній діяльності, збагаченні педагогічної культури своїми внесками.

Аналіз наукових досліджень А. Бойко [3], О. Кобенко [6], В. Ковальчук [7] уможливує зазначити, що «передумовами ефективного самовиховання людини є її життєві цілі й плани, здатність до об'єктивної самооцінки, звичка до вольового саморегулювання, творче мислення, почуття власної гідності, а також знання теорії самовиховання та наявність певного досвіду роботи над собою» [6, с. 136]. Зазначимо, що окреслені передумови є водночас і метою, і напрямками професійного самовиховання як магістрів, так і чинних вихователів, учителів і викладачів.

Основи процесу самовиховання, як зазначено А. Кудрик, Ю. Сурмяком, мають фізіологічну, психологічну, соціальну та педагогічну складові:

- фізіологічна – саморегуляція вищої нервової діяльності (процес вищої нервової діяльності – це поєднання безумовних та умовних рефлексів, які вступають у взаємодію з іншими психофізіологічними процесами. Одним із виявів цієї взаємодії, який здійснюється на порівняно високому рівні розумової діяльності, і є цілеспрямоване самовиховання);

- психологічна – збалансування процесів збудження та гальмування (самовиховання – це ефективна система вдосконалення людиною основних психічних процесів, зовнішніх виявів її життєздатності);

- соціальна – визначення людиною своєї ролі в контактних колективах і прагнення до її поліпшення (самовиховання – це один із засобів активізації дій людини в суспільстві);

- педагогічна – взаємозв'язок між процесом зовнішнього виховання та самовихованням (самовиховання є результатом й умовою правильно організованого виховання, у якому формуються соціальні та особистісно значущі цілі, стимули, мотиви, якості, створюються сприятливі умови, необхідні для успішної роботи над собою) [8, с. 46–47].

Професійне самовиховання містить такі основні компоненти: мотиваційний – мотиваційно-ціннісне самовизначення, свідомо установка, необхідний духовний настрій до самовиховання; когнітивний (пізнавальний) – уявлення про знання, здібності, розумові, психічні властивості, соціальну та професійну значущість тощо; емоційний – сформованість адекватної самооцінки, самоповаги, самозневаження, самолюбства, ставлення до професійного самовиховання як суб'єктивного оцінювання особистісних якостей тощо; діяльнісно-вольовий – пра-

гнення до професійної діяльності й діяльності щодо самовиховання, пошук і використання засобів для досягнення професійних цілей, володіння методами самовиховання, намагання завоювати повагу серед колег, підвищити самооцінку тощо; рефлексивний – самопізнання, оцінка й аналіз професійного Я, пошуки особистісного смислу й методологічних сутностей професійної діяльності. Зазначимо, що більш важливою передумовою й водночас результатом самовиховання магістрів ПВШ є мотивація, що дозволяє студентам активно прагнути до розширення професійних знань, оволодіння професійними вміннями, вдосконалення професійних якостей і здібностей, спрямовує діяльність особистості з оволодіння професією, а також професійно-особистісна рефлексія, що спонукає магістра ПВШ до аналізу причинно-наслідкових зв'язків, стимулює розвиток його здатності до самовиховання, роботи над собою та застосування цієї здатності в складних умовах і обставинах професійної реальності, пошуку особистісної оцінки власного життєвого й педагогічного досвіду.

Рівнями професійного самовиховання магістрів ПВШ є: особистісний – усвідомлення себе як особистості та свого місця й життєвих орієнтирів у суспільній діяльності, практичний досвід у галузі самоосвіти й самовиховання тощо; соціальний – здатність до самовираження й оволодіння соціальними ролями, уміння пристосовувати в різних поєднаннях елементи самовиховання до конкретних життєвих ситуацій, розуміти зміст власної праці, бачити своє місце в соціальному середовищі, соціальний досвід, пов'язаний із теорією та практикою професійного самовиховання тощо; професійний – потреба в самореалізації та професійній діяльності; розвиток та професійне становлення; прагнення, що визначаються як рівні завдань, які магістр ставить перед собою та до виконання яких вважає себе здатним тощо.

При цьому самовиховання здійснюється за допомогою таких методів, як: самоосвіта, самопізнання, самотренування, самоспостереження, самоконтроль, самоаналіз, самооцінка, самовправа, самокритика, самонавіювання, самонагадування, самопримушення, самозачухнення, самопереконання, самозвіт, самонаказ, самопорівняння, слідування позитивному прикладу, пошук у собі нових можливостей, самоорганізація життя та діяльності, самоосуд, самопримус та

ін. [1, с. 40; 6, с. 137]. Усі методи й прийоми самовиховання переплітаються між собою та залежно від поставлених цілей можуть використовуватися одночасно. Отже, самовиховання становить конкретну, індивідуальну та неповторну систему, що реалізується за умови здатності магістра ставити перед собою значущі цілі та здійснювати їх, аналізувати свої знання та вміння, активізувати дії, бажання не зупинятися на досягнутому.

Процесу самовиховання намагались надати більш систематичної структури Т. Дьячкова, С. Єлканов, М. Ксьонзенко, П. Осипов, М. Савчин, В. Ягупов та ін., виділяючи в ньому певні елементи та встановлюючи зв'язки між ними. Так, В. Ягупов виокремив такі етапи процесу самовиховання: усвідомлення вимог до своєї діяльності; самопізнання, критична самооцінка власної діяльності та поведінки; планування роботи над собою, вироблення програми та правил поведінки; практична реалізація програми самовиховання з урахуванням усієї складності наступного перегляду намічених позицій; самоконтроль, самооцінка та самокоригування дій і поведінки [9].

Т. Дьячкова зазначила, що структура самовиховання містить такі складові: мета самовиховання, яка регулюється суспільними цілями та має певні напрями; зміст і завдання самовиховання; засоби самовиховання, що дають змогу реалізувати зміст особистої самовиховної практичної діяльності та забезпечити результати самовиховання [10]. С. Єлканов виокремив такі основні етапи в процесі професійного самовиховання фахівця: розуміння специфічних вимог, яких потребує від фахівця його професійна діяльність; усвідомлення змін, які необхідно провести в себе й розробити програму дій для цього; реальна самовиховна діяльність [11].

Ми поділяємо думку С. Єлканова, що про ступінь оволодіння педагогом самовихованням як специфічною діяльністю можна судити за тим, як він здійснює такі дії: цілепокладання (вибір особистісно значущих цілей і завдань самозміни); планування (вибір дій, які дозволять досягти поставлених цілей і завдань); оволодіння засобами самовиховання; самоконтроль (порівняння досягнутих результатів з очікуваними); корекція (у разі відхилення процесу самовиховання від намічених цілей) [11, с. 141]. Оволодіння зазначеними діями процес тривалий і поступовий, тому можна говорити про

різні рівні становлення магістра ПВШ як суб'єкта самовиховання.

Активізації процесу професійного самовиховання майбутніх викладачів сприятиме реалізація таких психолого-педагогічних умов: формування ціннісно-мотиваційних установок на необхідність професійного саморозвитку; організація самоосвіти магістрів для підвищення їхньої фахової підготовки; збагачення освітнього процесу інноваційними технологіями самовдосконалення; запровадження інтерактивних форм, методів і засобів професійного самовиховання магістрів; створення сприятливих умов для активного самовираження кожного студента; посилення професійної спрямованості магістрів ПВШ для усвідомлення ними значущості професійного самовиховання; формування адекватної самооцінки; сформованість у магістрів критичності, самостійності, волі, активності тощо; забезпечення педагогічного керівництва самовихованням магістра відповідно до основних етапів його становлення тощо.

Систематичне керівництво самовихованням магістрів в умовах ЗВО можна розглядати як одну з найважливіших умов формування особистості майбутнього викладача. Процес професійного самовиховання тривалий і охоплює кілька етапів.

Перший етап. На цьому етапі потреба в цілях професійного самовиховання ще не має конкретного змісту, вони можуть існувати лише у вигляді бажання отримати нові знання, визнати свої сильні та слабкі риси, стати кращими та наполегливішими тощо. Педагогічне керівництво полягає в ознайомленні магістрів ПВШ із засобами професійного самовиховання, орієнтації та консультування, допомозі щодо вибору найраціональніших прийомів самовдосконалення. Отже, важливо формувати спонукальні мотиви, свідоме ставлення до самовиховання, усвідомлення важливості самостійної роботи над собою щоб стати конкурентоспроможним фахівцем на ринку праці.

Другий етап. Цілепокладання стає більш конкретним, виявляється бажання щодо самовдосконалення, самоосвіти та самовиховання, але ці завдання поки стосуються особистості в цілому, а не професійного самовиховання. Проте магістр уже робить свою особистість об'єктом вивчення, виявляє активність у

визначенні цілей самовдосконалення як фахівця, набуває вмінь щодо самовиховання, аналізує хід і результати роботи. Педагогічне керівництво полягає в допомозі сформувати ідеал, до якого слід прагнути, виробити стійке бажання наслідувати його, визначити, які риси необхідно виробити для досягнення ідеалу, яких недоліків слід позбутися, щоб стати висококваліфікованим фахівцем.

Третій етап. Магістр систематично працює над собою, самостійно аналізує та формулює цілі професійного самовиховання, усвідомлює можливості їх реалізації в процесі роботи над собою, планує, намічає шляхи й засоби самовдосконалення, знаходить інноваційні прийоми самовиховання. Цей процес здійснюється в різноманітних видах діяльності: навчанні, виконанні громадських доручень, участі в роботі гуртків чи проблемних груп, науковій роботі, екскурсіях тощо. На цьому етапі майбутній викладач розуміє формувальний вплив власних професійних дій. Самоконтроль здійснюється ніби сам по собі, не вимагаючи спеціального осмислення. Корекція проміжних і кінцевих результатів, уточнення цілей самовиховання, послідовності дій відбувається невимушено, вільно. Отже, як наслідок – у магістра складаються стійкі мотиви професійного самовиховання, він опановує методикою роботи із самовдосконалення, чим забезпечує високий рівень професіоналізму.

Звичайно, не всі завдання та напрямки роботи над собою щодо професійного самовиховання можна фіксувати та планувати. Головне, щоб кожен магістр ПВШ виробив свій кодекс правил і принципів й неухильно дотримувався їх.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, сучасну ситуацію професійної підготовки магістрів ПВШ у закладах вищої освіти можна охарактеризувати як перебудову свідомості й особистісного самовдосконалення, формування спрямованості на успішну професійну діяльність, пошук нових шляхів самореалізації та самоствердження конкурентоспроможного фахівця. У таких умовах актуальною стає проблема професійного самовиховання, бо саме воно є показником того, що особистість досягла тієї самостійності та відносної незалежності від зовнішніх обставин, коли вона сама себе регулює й удосконалює; дозволяє формувати риси та якості, що зумовлюють здійснення успішної професійної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Зязюн І.А. та ін. Педагогічна майстерність: підручник. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
2. Цветкова Г. Професійно-педагогічне самовдосконалення викладачів ВНЗ: специфіка, структура, етапи. *Рідна школа*, 2012. № 12. С. 33–38.
3. Бойко А.І. Самовиховання вчителя як чинник вдосконалення педагогічної майстерності. *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка*. Київ, 2009. № 3, [ч. 2]. С. 7–9.
4. Заболотний О. А. Педагогічні умови формування дидактичної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, 2010. 20 с.
5. Трухін І.О., Шпак О.Т. Основи шкільного виховання: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 368 с.
6. Кобенко О.А. Самовиховання – шлях до педагогічної культури. *Педагогічна культура*. За ред. проф. Л.С. Нечипоренко. Харків: Харківський державний університет, 1993. С. 133–144.
7. Ковальчук В. Роль самовиховання в удосконаленні педагогічної майстерності вчителя гірської школи. *Гірська школа Українських Карпат*, 2014. № 11. С. 84–86.
8. Кудрик Л., Сурмяк Ю. Самовиховання у школі: стан і перспективи. *Педагогічна думка*, 2011. № 2. С. 44–54.
9. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
10. Дьячкова Т.В. Вдосконалення особистості вчителя через самоаналіз і самооцінку. *Педагогічні науки*. Херсон: ХДПУ, 1998. С. 142–145.
11. Елканов С.Б. Профессиональное самовоспитание учителя. Москва: Просвещение, 1986. 143 с.

References

1. Ziazun, I. A. (2004). *Pedagogical mastery*. Kyiv: Higher School (in Ukr.).
2. Tsvietkova, H. (2012). Professional-pedagogical self-improvement of university lecturers: specifics, structure, stages. *Native School*, 12, 33–38 (in Ukr.).
3. Boiko, A. I. (2009). Self-upbringing of the teacher as a factor of improving the pedagogical mastery. *Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute". Philosophy. Psychology. Pedagogy*, 3, [Ch. 2], 7–9. Kyiv (in Ukr.).
4. Zabolotnyi, O. A. (2010). Pedagogical conditions of forming the didactic competence of future lecturers of higher agrarian educational institutions (PhD Dissertation). *Thesis*. Kyiv: National University of Bioresources and Environmental Management of Ukraine (in Ukr.).
5. Trukhin, I. O., Shpak, O. T. (2004). *Fundamentals of school upbringing: teaching manual*. Kyiv: Centre of teaching literature (in Ukr.).
6. Kobenko, O. A. (1993). In L. S. Netchyporenko (Ed.). Self-upbringing is the way to pedagogical culture. *Pedagogical Culture*, 133–144. Kharkiv: Kharkiv State University (in Ukr.).
7. Kovalchuk, V. (2014). Role of self-upbringing in improving pedagogical mastery of the mountain school teacher. *Mountain School of the Ukrainian Carpathians*, 11, 84–86 (in Ukr.).
8. Kudryk, L., Surmiak, Yu. (2011). Self-upbringing at school: state and prospects. *Pedagogical Thought*, 2, 44–54 (in Ukr.).
9. Iahupov, V. V. (2002). *Pedagogy: teaching manual*. Kyiv: Swan (in Ukr.).
10. Diachkova, T. V. (1998). Improving the teacher's personality through self-analysis and self-estimation. *Pedagogical Sciences*, 142–145. Kherson: KhSPU (in Ukr.).
11. Elkanov, S. B. (1986). *Professional self-upbringing of the teacher*. Moscow: Enlightenment (in Rus.).

HRISHCHENKO Tatiana,

PhD in Pedagogy, Assistant Professor of Music and Choreography Department
SHEI "Donbas State Pedagogical University"

PROFESSIONAL SELF-UPBRINGING AS A FACTOR OF TRAINING MASTERS OF PEDAGOGY OF HIGHER SCHOOL

Summary. Introduction. Nowadays, the problem of professional self-upbringing becomes urgent, since it is a continuation of professional education, it allows forming traits and qualities that lead to successful professional activities, provides processes of socialization and professional development of the lecturer.

Analysis of publications. At present, there is a multi-faceted palette of views of modern scholars, scientists, researchers on the problem of professional self-upbringing (O. Zabolotnyi, V. Ilchuk, O. Kucheriavyi, S. Mishyn, L. Petrychenko, H. Tsvietkova, S. Sheverun and others).

Purpose. The purpose of the article is to clarify the role of professional self-upbringing as a factor in the professional preparation of the master of pedagogy of higher school under the conditions of modern institutions of higher education, to specify the essence of this concept, to determine the pedagogical conditions for organizing the future lecturer's self-upbringing, as well as the interdependent stages of work on himself/herself in the pedagogical process.

Results. The article analyses the concept of "professional self-upbringing". It is determined that the basics of the process of self-upbringing have physiological, psychological, social and pedagogical components. It is

found out that professional self-upbringing contains the following main components: motivational, cognitive, emotional, activity-willed, reflexive. It is emphasized that the levels of professional self-upbringing are: personal, social, professional. It is shown that the success of mastering self-upbringing by a lecturer can be judged by the way he/she performs such actions: goal setting, planning, mastering the means of self-upbringing, self-control, correction. A number of logically interdependent stages of work on himself/herself in the pedagogical process are considered.

Conclusions. Thus, the problem of professional self-upbringing is urgent, since it is an indicator of the fact that the individual has attained the independence and relative independence from external circumstances when he/she regulates and improves himself/herself; allows forming traits and qualities that lead to successful professional activities.

Keywords: masters of pedagogy of higher school; pedagogical activities; professional self-upbringing.

Одержано редакцією 03.08.2019
Прийнято до публікації 03.09.2019